

Επισκόπηση εξελίξεων Δεκέμβριος 2016

Η Έρευνα Συνόρων της ΤΤΕ δείχνει για τον Οκτώβριο σημαντική διψήφια αύξηση των αφίξεων κατοίκων άλλων χωρών στην Ελλάδα (+17,3%) που, παρά την μειωμένη Μέση κατά Κεφαλήν Δαπάνη (ΜΚΔ), οδήγησε και σε αυξημένα έσοδα (+14,3%). Είναι χαρακτηριστικό ότι μετά την λήξη των επιπτώσεων από τα last minute offers του καλοκαιριού, η μείωση της ΜΚΔ επανήλθε στα επίπεδα του α' εξαμήνου (βλ. [Αελτίο Νο. 23](#) σελ. 20). Από τα στοιχεία της ίδιας Έρευνας προκύπτει άμβλυνση της εποχικότητας ως αποτέλεσμα της πολύ μεγάλης αύξησης των αφίξεων τους μήνες Σεπτέμβριο (+13,7%) και Οκτώβριο (+17,3%) καθώς και περιορισμός της απώλειας εσόδων την περίοδο Ιαν. – Δεκ. 2016 στο -4,2% ή -570 εκ. €.

Αναφορικά με τα διοικητικά στοιχεία Νοεμβρίου, άξια λόγου εισερχόμενη αεροπορική κίνηση με διεθνή δρομολόγια υπήρξε μόνο στα αεροδρόμια Αθηνών και Θεσσαλονίκης που παρουσίασαν αύξηση +13,5% και +15,1% αντίστοιχα. Και στα 2 αεροδρόμια ο αριθμός εισερχόμενων επιβατών με διεθνείς πτήσεις την περίοδο Ιαν. – Νοε. 2016 (4,31 εκ. στην Αθήνα και 1,62 εκ. στην Θεσσαλονίκη) υπερέβη το σύνολο του έτους για το 2015 (4,15 εκ. και 1,56 εκ. αντίστοιχα). Στο σύνολο της χώρας, η αεροπορική κίνηση Ιαν. – Νοε. 2016 ήταν αυξημένη κατά +8,9% ή +556 χιλιάδες και ανήλθε σε 16,6 εκ. αφίξεις.

Θετική εξέλιξη παρουσιάζουν και οι διεθνείς οδικές αφίξεις, με αύξηση +11,3% τον Νοέμβριο. Με την αύξηση αυτή, για 3^ο συνεχόμενο μήνα, καλύφθηκαν οι απώλειες των προηγούμενων μηνών και έτσι, πλέον, οι οδικές αφίξεις για το 2016 είναι οριακά αυξημένες (+0,3%) σε σχέση με το 2015.

Η διαρκώς αυξανόμενη σημασία του τουρισμού για την ελληνική οικονομία και κοινωνία αποτυπώνεται πλέον πολύ έντονα και στα στοιχεία της απασχόλησης. Σύμφωνα με [μελέτη του SETE Intelligence που αναλύει τα στοιχεία της Έρευνας Εργατικού Δυναμικού](#), στην αιχμή της τουριστικής περιόδου, οι εργαζόμενοι στον τουρισμό υπερβαίνουν το 10% του συνόλου και είναι η τρίτη πολυπληθέστερη κατηγορία μετά τους εργαζόμενους στο Εμπόριο και στον Πρωτογενή Τομέα. Έπονται στην 4^η και 5^η θέση η Μεταποίηση και η Δημόσια Διοίκηση. Επίσης, ο μέσος όρος των τελευταίων 4 τριμήνων της απασχόλησης στον τουρισμό ανέρχεται στο 9,3% του συνόλου, δηλαδή σχεδόν όσο και της μεταποίησης (9,4%) ενώ υπερβαίνει αυτόν της Δημόσιας Διοίκησης (9%). Ακόμα, στις 3 νησιωτικές Περιφέρειες (Ιόνιο, Νότιο Αιγαίο, Κρήτη) που αποτελούν κύριους νησιωτικούς προορισμούς, 18% – 30% των απασχολούμενων είναι στον τουρισμό.

Η δημιουργία συνεπώς ενός σταθερού, απλού και ευέλικτου επενδυτικού πλαισίου θα δώσει περαιτέρω ώθηση στον τουρισμό που, λόγω της κεντρικής θέσης που καταλαμβάνει στην ελληνική οικονομία, μπορεί να λειτουργήσει ως ατμομηχανή και για άλλους κλάδους. Για την επίτευξη των στόχων αυτών απαιτείται η εκπόνηση Εθνικής Χωρικής Στρατηγικής με συναινετικές διαδικασίες και έγκριση της Βουλής, η άμεση επαναφορά ενός σύγχρονου Ειδικού Χωρικού Πλαισίου για τον Τουρισμό με στόχο την προώθηση της επιχειρηματικότητας και της Βιώσιμης Ανάπτυξης, η ανάδειξη της σημασίας των Περιφερειακών Χωροταξικών Πλαισίων, η επίσπευση και απλούστευση

Αύξηση αφίξεων και εισπράξεων τον Οκτώβριο και ενδείξεις για άμβλυνση της εποχικότητας.

Αύξηση 8,9% των διεθνών αεροπορικών αφίξεων το 2016 έως και τον Νοέμβριο.

Οριακή θετική μεταβολή και των διεθνών οδικών αφίξεων έως και τον Νοέμβριο 2016.

Ο τουρισμός 3^{ος} μεγαλύτερος εργοδότης στην χώρα και η απασχόληση στον τουρισμό υπερέβη το 10% κατά το 3^ο τρίμηνο.

Καίριας σημασίας το χωροταξικό πλαίσιο για τις επενδύσεις και την ανάπτυξη.

των διαδικασιών σε επιμέρους διαδικασίες και εργαλεία χωροθέτησης δραστηριοτήτων με σημαντική προστιθέμενη αξία (πχ. Ειδικά Χωρικά Σχέδια) καθώς και η ενσωμάτωση, στον Θαλάσσιο Χωροταξικό Σχεδιασμό, της ιδιαιτερότητας του Ελληνικού Νησιωτικού και Παράκτιου Χώρου και των νευραλγικών οικονομικών δραστηριοτήτων που αναπτύσσονται σε αυτόν (και εντός 100 μέτρων από την ίσαλο γραμμή).

Στις θετικές εξελίξεις περιλαμβάνεται η ψήφιση ρύθμισης για τις βραχυχρόνιες μισθώσεις, με ελλείψεις όμως αλλά και προβληματισμό ως προς την εφαρμογή, αφού δεν αντιμετωπίζεται επαρκώς το ζήτημα της απαιτούμενης ρυθμιστικής και φορολογικής συμμετρίας με τα υπόλοιπα καταλύματα.

Με ελλείψεις η ρύθμιση για τις βραχυχρόνιες μισθώσεις.

Ευρύτερα, παρά την συνεχιζόμενη βελτίωση των μακροοικονομικών μεγεθών, άστοχοι χειρισμοί οδηγούν σε περαιτέρω καθυστέρηση της ολοκλήρωσης της 2^{ης} αξιολόγησης.

Καθυστέρηση στην ολοκλήρωση της 2^{ης} αξιολόγησης.

Τέλος, θετικές διαφαίνονται οι προοπτικές του εισερχόμενου τουρισμού στην Ελλάδα για το 2017, αν και υπάρχει σειρά αστάθμητων και δύσκολα προβλέψιμων παραγόντων που μπορούν να αντιστρέψουν τις προοπτικές. Ενδεικτικά αναφέρουμε α) οικονομικοί παράγοντες όπως η εξέλιξη της ισοτιμία της λίρας ή / και του ευρώ, οι αντιδράσεις των οικονομιών στις πολιτικές του νέου Προέδρου των ΗΠΑ, αλλά και οι εξελίξεις αναφορικά με την υλοποίηση του Μνημονίου ΙΙΙ και τον διακανονισμό του χρέους της χώρας και β) γεωπολιτικοί παράγοντες όπως το προσφυγικό-μεταναστευτικό, οι εξελίξεις στην Μέση Ανατολή, οι επιπτώσεις από τις πολιτικές του νέου Προέδρου των ΗΠΑ έναντι Ευρώπης, Ρωσίας και Κίνας κλπ.

Θετικές αλλά με υψηλό βαθμό αβεβαιότητας οι προοπτικές για το 2017, πλην όμως ...

Από την άλλη πλευρά, ακόμα και αν επιβεβαιωθούν οι θετικές εξελίξεις, δεν θα πρέπει να διαφεύγει της προσοχής μας ότι έχουν δημιουργηθεί δύο ταχύτητες στον ελληνικό τουρισμό: αφενός των περιοχών και των επιχειρήσεων που προωθούν και διαχειρίζονται ένα επώνυμο (branded) προϊόν, που αποτελούν το πιο ισχυρό και έντονα αναπτυσσόμενο κομμάτι του ελληνικού τουρισμού, και αφετέρου της άγνωστης Ελλάδας με την χαμηλή τουριστική περίοδο και τις χιλιάδες μικρομεσαίες επιχειρήσεις, που δεν προσφέρουν κάποιο επώνυμο προϊόν. Η εξαιρετικά υψηλή φορολόγηση του ελληνικού τουριστικού προϊόντος, εκτός από το ότι πλήττει όλες τις επιχειρήσεις του κλάδου (πχ οξύνοντας την εποχικότητα ή δυσχεραίνοντας ή αποτρέποντας τις επενδύσεις), πλήττει ιδιαίτερα το αδύναμο κομμάτι του ελληνικού τουρισμού, που αδυνατεί να μετακυλήσει έστω και μέρος της φορολογικής επιβάρυνσης στον πελάτη.

... παραμένει το θέμα των δύο ταχυτήτων στον ελληνικό τουρισμό που εντείνεται από την υψηλή φορολόγηση του κλάδου.